

Sparbarometer

Fjärde kvartalet 2001

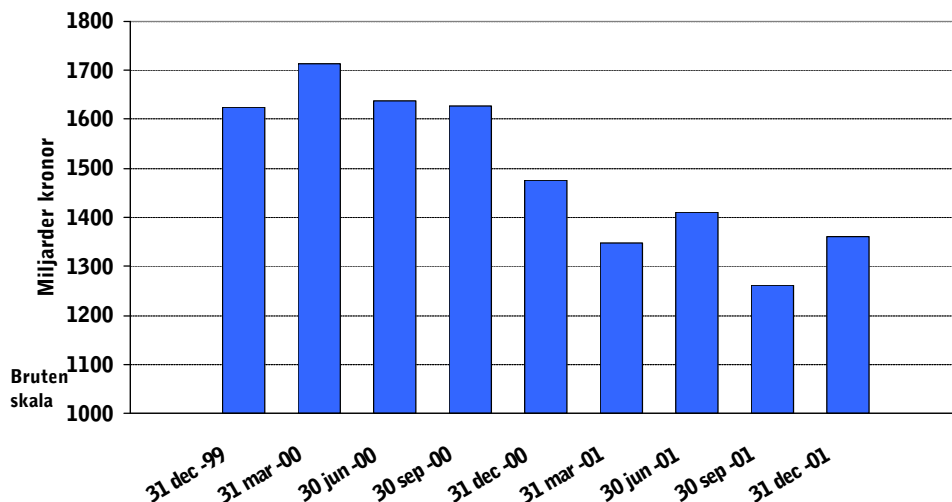
Hushållens¹⁾ finansiella förmögenhet och skuldkvot

Ställning

	99 dec	00 mar	00 jun	00 sep	00 dec	01 mar	01 jun	01 sep	01 dec
Miljarder kronor									
Finansiella tillgångar	2 364	2 463	2 404	2 406	2 272	2 157	2 239	2 107	2 244
Inkl. kollektiva försäkringar ²⁾	2 650	2 758	2 709	2 721	2 598	2 486	2 581	2 455	2 596
Finansiella skulder	1 026	1 046	1 072	1 093	1 123	1 140	1 170	1 192	1 236
Finansiell nettoförmögenhet	1 338	1 418	1 332	1 313	1 150	1 017	1 069	915	1 008
Inkl. kollektiva försäkringar	1 624	1 713	1 637	1 628	1 475	1 347	1 412	1 263	1 360
Skuldkvot ³⁾	0,43	0,42	0,45	0,45	0,49	0,53	0,52	0,57	0,55
Inkl. kollektiva försäkringar	0,39	0,38	0,40	0,40	0,43	0,46	0,45	0,49	0,48

- Hushållens finansiella ställning har under 2001 försämrats med 115 miljarder kronor. Hushållens nettoförmögenhet (sparbarometerns totala finansiella tillgångar minus skulder) minskade kraftigt såväl under årets första som tredje kvartal. Under det fjärde kvartalet skedde en viss återhämtning.
- Framförallt den negativa börsutvecklingen under de tre första kvartalen och hushållens ökade skuldsättning har styrt utvecklingen. Relationen mellan skulder och finansiella tillgångar (inklusive kollektiva försäkringar) hade vid årsskiftet ökat till 48 procent mot 43 procent ett år tidigare.

Hushållens finansiella nettoförmögenhet vid kvartalsslut (inkl. kollektiva försäkringar) 1999 kv. 4 - 2001 kv. 4

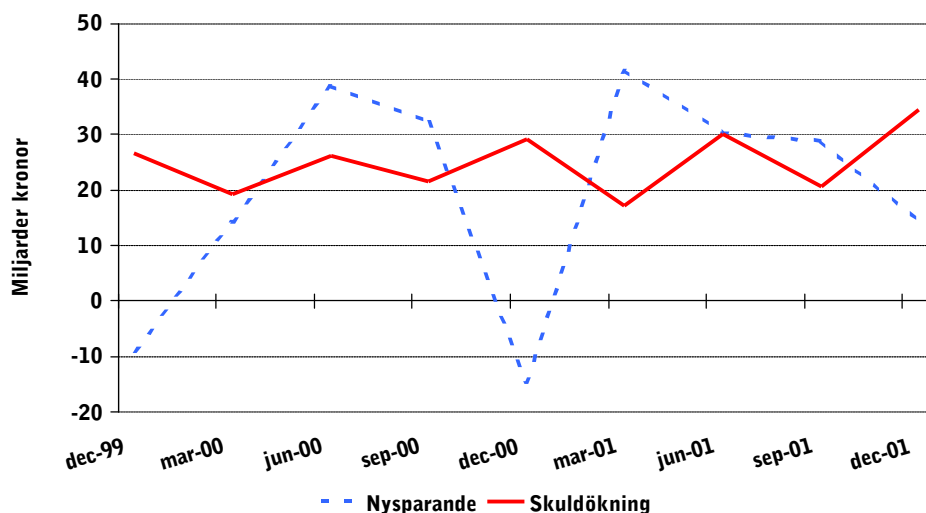
Finansinspektionen
P.O. Box 7831
SE-103 98 Stockholm
[Regeringsgatan 48]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Hushållens nysparande och skuldökning

Transaktioner under perioden	2000				2001				
Miljarder kronor	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Nysparande, brutto	-9,0	14,3	38,7	32,2	-14,7	41,6	30,3	28,8	14,2
Inkl. kollektiva försäkringar ²⁾	0,8	25,0	50,3	43,8	-3,0	47,6	43,3	34,2	18,2
Skuldökning, brutto	26,7	19,3	26,1	21,5	29,3	17,3	30,2	20,6	34,6
Nysparande, netto	-35,8	-4,9	12,6	10,7	-43,9	24,3	0,1	8,2	-20,3
Inkl. kollektiva försäkringar	-25,9	5,7	24,1	22,3	-32,3	30,3	13,1	13,6	-16,3

- Under 2001 har hushållen ökat sitt nettosparande (inklusive kollektiva försäkringar) med drygt 40 miljarder kronor, ungefär dubbelt så mycket som år 2000.
- Hushållens konsumtion har dämpats vilket - tillsammans med en god tillväxt av de disponibla inkomsterna - har påverkat nysparandet positivt. Samtidigt har skulduppbyggnaden fortsatt, men i lägre takt än sparandetillväxten.

Hushållens nysparande brutto och skuldökning brutto kvartalsvis, 1999 kv. 4 - 2001 kv. 4

Sparformernas utveckling

Hushållens nysparande

Nysparande under perioden	2000				2001				
Miljarder kronor	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Försäkringssparande, individuellt	18,1	21,4	18,3	15,4	17,2	22,5	20,4	10,5	16,3
Aktier	-2,0	-3,9	34,1	3,3	-0,7	3,0	-7,6	-0,9	-2,5
Fonder	1,0	3,7	-1,7	3,2	2,1	0,5	5,1	-1,0	7,8
Därav svenska fondandelar	1,1	5,1	-0,3	2,4	0,2	-2,9	1,1	-3,6	2,1
Därav utländska fondandelar	-0,2	-1,4	-1,5	0,8	1,9	3,4	4,0	2,6	5,6
Bankinlåning ⁴⁾	-33,9	13,8	-6,0	16,9	-38,6	21,1	13,8	28,2	-13,2
Obligationer	0,4	-18,3	-5,3	-7,5	0,8	-3,5	-4,3	-7,9	-1,0
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	7,4	-2,3	-0,6	0,9	4,4	-2,0	2,9	-0,1	6,8
Totalt	-9,0	14,3	38,7	32,2	-14,7	41,6	30,3	28,8	14,2

- Det individuella sparandet i liv- och kapitalförsäkringar har haft en fortsatt positiv utveckling under 2001. Under 2001 har också hushållens banksparande varit högt - inlåningen ökade netto med närmare 50 miljarder kronor. Innehavet av sedlar och mynt har ökat med cirka 7 miljarder kr.
- När det gäller hushållens nysparande i fonder och enskilda aktier har bara cirka 4 miljarder av nysparandet sökt sig till dessa sparformer – år 2000 var motsvarande siffra drygt 40 miljarder. När det gäller fondsparandet har dock en återhämtning skett under 4:e kvartalet.

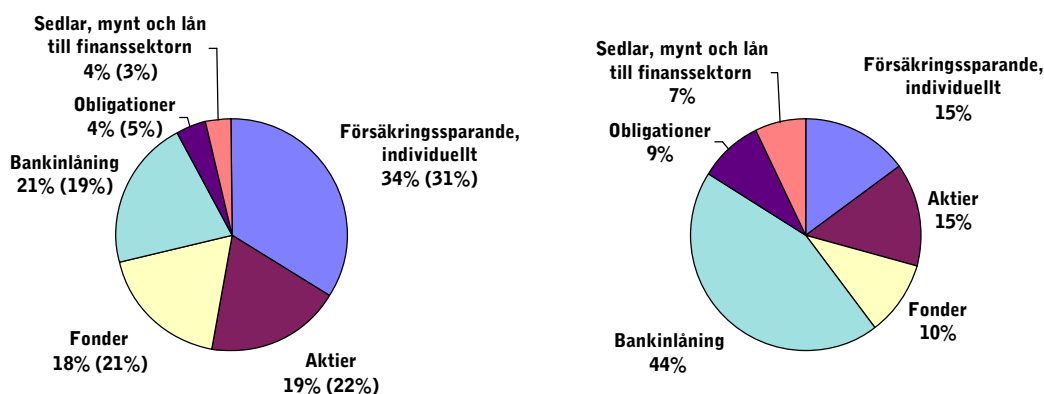
Ställning samt andelar

Miljarder kronor	98 dec	99 dec	00 mar	00 jun	00 sep	00 dec	01 mar	01 jun	01 sep	01 dec
Försäkringssparande, individuellt	560	618	639	657	673	693	716	736	747	763
procent	29	26	26	27	28	31	33	33	35	34
Därav fondförsäkring (unit linked)	85	156	179	181	190	180	170	188	180	187
procent av försäkringssparande, individuellt	15	25	28	28	28	26	24	26	24	24
Därav övrigt individuellt försäkringssparande	475	462	460	476	483	514	546	548	567	576
procent av försäkringssparande, individuellt	85	75	72	72	72	74	76	74	76	76
Aktier	390	587	637	604	580	501	412	434	348	420
procent	20	25	26	25	24	22	19	19	17	19
Därav svenska aktier	342	487	541	512	492	423	343	363	285	352
procent av aktier	88	83	85	85	85	85	83	84	82	84
Därav utländska aktier	47	99	96	91	88	77	69	70	63	68
procent av aktier	12	17	15	15	15	15	17	16	18	16
Fonder	347	514	546	514	513	472	407	437	357	413
procent	18	22	22	21	21	21	19	19	17	18
Därav svenska fonder	293	452	485	454	454	413	356	380	310	355
procent av fonder	84	88	89	88	88	88	88	87	87	86
Därav utländska fonder	55	61	60	60	59	59	51	57	47	57
procent av fonder	16	12	11	12	12	12	12	13	13	14
Bankinlåning⁴⁾	430	434	450	444	461	422	443	457	485	472
procent	22	18	18	18	19	19	21	20	23	21
Obligationer	164	139	120	114	107	107	104	98	93	92
procent	8	6	5	5	4	5	5	4	4	4
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	65	74	72	71	72	77	74	77	77	84
procent	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4
Totalt finansiella tillgångar ²⁾	1 956	2 364	2 463	2 404	2 406	2 272	2 157	2 239	2 107	2 244
Portföljandelar totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Hushållens finansiella portfölj

- Sparbarometern visar flera förändringar i sammansättningen av hushållens finansiella portföljer under 2001. Det individuella försäkringssparandets andel har ökat från 31 till 34 procent. Bankinlåningens andel har ökat från 19 till 21 procent. Värdet på innehavet av enskilda aktier och fonder har däremot minskat, med lägre andelar som följd.

**Hushållens finansiella portfölj 31 december 2001 Hushållens finansiella portfölj 31 dec 1990
(31 december 2000)**

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

Miljarder kronor	98 dec	99 dec	00 mar	00 jun	00 sep	00 dec	01 mar	01 jun	01 sep	01 dec
Aktiesparande ⁵⁾	991	1376	1465	1414	1396	1288	1146	1206	1046	1181
procent av portfölj	54	62	63	62	61	60	57	58	53	56
Räntesparande ⁶⁾	848	857	870	859	876	844	871	889	916	909
procent av portfölj	46	38	37	38	39	40	43	42	47	44
Totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Det direkta ägandet i aktieportföljen

Miljarder kronor	98 dec	99 dec	00 mar	00 jun	00 sep	00 dec	01 mar	01 jun	01 sep	01 dec
Direktägda aktier	390	587	637	604	580	501	412	434	348	420
Total aktieportfölj ⁵⁾	991	1376	1465	1414	1396	1288	1146	1206	1046	1181
Andel av total aktieportfölj, procent	39	43	43	43	42	39	36	36	33	36

- Trots att aktiesparande minskat till förmån för räntesparande svarar dock alltså aktiesparande – direkt i enskilda aktier och indirekt via aktiefonder och individuellt sparande i försäkringar – för mer än halva värdet av hushållens finansiella portfölj. Enligt Sparbarometerens senaste beräkning motsvarar aktierelaterat sparande 56 procent av den samlade portföljen.

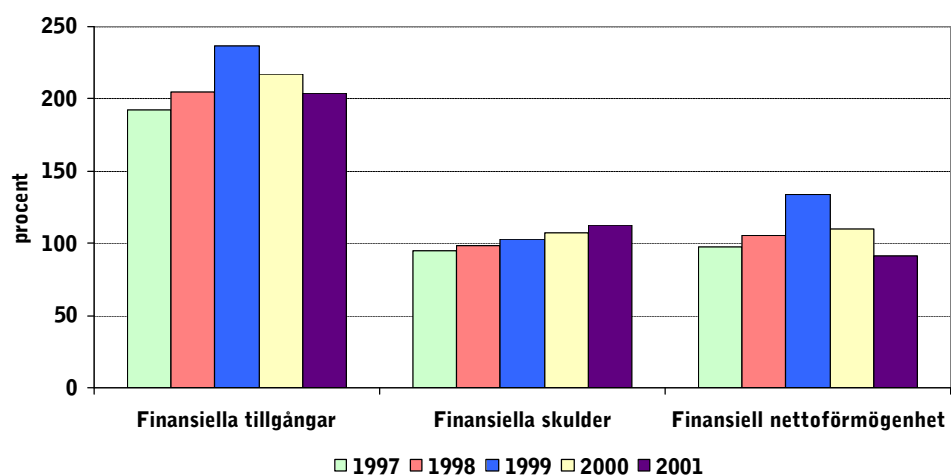
Hushållens finansiella nyckeltal

Miljarder kronor, ultimo december	1997	1998	1999	2000	2001
Hushållens disponibla inkomster	934	956	1001	1046	1101 ⁷⁾
Finansiella tillgångar	1795	1956	2364	2272	2244
i procent av disponibla inkomster	192	205	236	217	204
Inkl. kollektiva försäkringar ²⁾	2035	2216	2650	2598	2596
i procent av disponibla inkomster	218	232	265	248	236
Finansiella skulder	887	945	1026	1123	1236
i procent av disponibla inkomster	95	99	103	107	112
Finansiell nettoförmögenhet	908	1011	1338	1150	1008
i procent av disponibla inkomster	97	106	134	110	92
Inkl. kollektiva försäkringar ²⁾	1148	1271	1624	1475	1360
i procent av disponibla inkomster	123	133	162	141	124

- Hushållens finansiella ställning har successivt försvagats under 2000 och 2001. Den finansiella nettoförmögenheten, mätt i procent av hushållens disponibla inkomster, har fallit tillbaka till nivåer som gällde före och under 1997. Huvudförklaringarna ligger i den negativa börsutvecklingen och i en växande skuldsättning från hushållens sida.
- Det ska dock observeras att detta inte nödvändigtvis innebär att hushållen totalt sett blivit ”fattigare”. För att få en fullständig bild av förmögenhetssituationen måste man se till utvecklingen av *både* finansiella och reala tillgångar. Till de reala tillgångarna hör bland annat villor och bostadsrätter, som stigit i värde, i synnerhet i storstadsområdena. I sparbarometern syns ett ökat reallt sparande i huvudsak i form av växande volymer småhuslån och lån till bostadsrätter⁸⁾, det vill säga som en försämring av det finansiella sparandet.
- Enligt preliminära data ökade hushållen sina disponibla inkomster kraftigt under 2001. Konsumtionen dämpades och under hösten 2001 har även efterfrågan på krediter tenderat att mattas något. Prognoserna för 2002 talar om fortsatt god tillväxt av de disponibla inkomsterna. I så fall torde det finnas utrymme både för konsumtionsökningar och för en fortsatt uppgång i hushållens finansiella sparande.

Tillgångar, skulder och nettoförmögenhet i procent av hushållens disponibla inkomster

Ultimo december

Om statistiken

Underlag till Sparbarometern görs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Finansinspektionen. Syftet är att snabbt ge en preliminär kalkyl över hushållens finansiella sparande och förmögenhet kvartalsvis. Publiceringen sker inom fem till sex veckor efter kvartalsskifte på Finansinspektionens hemsida, www.fi.se. Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom en månad efter kvartalsskifte.

Sparbarometern bygger på samma begrepp som finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet och som styrs av internationella regler. Sparbarometern har därigenom samma definitioner som finansräkenskaperna vilket medför att uppgifterna har en god överensstämmelse med de uppgifter om hushållen som senare presenteras i de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Underlagen till Sparbarometern på SCB:s hemsida:

www.scb.se/ekonomi/annan/sparbarometern/Sparbarometern.asp

Finansräkenskaperna på SCB:s hemsida:

www.scb.se/ekonomi/finansmarknad/finansrakenskap/fir/fir.asp

Kontaktpersoner

Finansinspektionen:

Hans Bäckström, enhetschef

08-787 8080

hans.backstrom@fi.se

Christian Nilsson, analytiker

08-787 8217

christian.nilsson@fi.se

SCB:

Marianne Biljer, utredare

08-506 942 48

marianne.biljer@scb.se

Hans Olsson, ekonom/statistiker

08-506 942 29

hans.olsson@scb.se

Noter

- 1) Exklusive hushållens intresseorganisationer.
- 2) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.
- 3) Finansiella skulder i förhållande till finansiella tillgångar exkl. kollektivt försäkringssparande.
- 4) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.
- 5) Inkluderar 50% av Andra fonder och 50% av Individuellt försäkringssparande.
- 6) Inkluderar 50% av Andra fonder och 40% av individuellt försäkringssparande.
- 7) Den disponibla inkomsten 2001 bygger på Konjunkturinstitutets prognos.

8) För information om värde och beräkning av hushållens bostadsrättsinnehav på årsbasis, hänvisas till SCB och Finansräkenskaperna (www.scb.se).